

საქართველო

რესპუბლიკა

მთავრობის მოაზრება, ყოველდღიური გაზეთი

(ოფიციალური და არა ოფიციალური განყოფილებით)

„საქართველოს რესპუბლიკა“

მიიღება ხელის მოწერა 1919 წლისათვის. ხელის მოწერის ფასი: ერთი წლით 220 მ., ნახევარი წლით 110 მ., 1 თვით 20 მ., ცალკე, წელიწადში 1 მან. სავალდებულო განცხადებანი დადგინილი ნიხრით კერძო განცხადებანი შეთანხმებით. გაზეთზე ხელის მოწერა მიიღება დილის 9 ს. ნაშუაღღ. 2 ს. ბარონის ქ. № 6, ტელეფონი 1-82

სახელმწიფო თეატრი

ოპერა ს. ა. ვეფხვიანის ხელმძღვანელობით. სეზონი—1920 წ.

ოთხშაბათს, ნოემბრის 12-ს შუღინას, ვიშევირსკაიას, ხორინას, სარაჯიშვილის, ინაშვილის მ ნაწილებით

აბესალომ და ეთერი

ხუთშაბათს ნოემბრის 13-ს მ. ს. დავითაშვილის მეორე გასტროლი „სევილელი დალაქი“. პარასკევს ნოემბრის 14 ს „ტრაგედია“, შაბათს ნოემბრის 15-ს მუშებისათვის ოპერა „დე მონი“, კვირას ნოემბრის 16-ს „აიდა“.

საქართველო. ცენტრ. კოპერატ. კავშირის ქართული დრამატული სტუდია.

არსისტიული საზოგადოების თეატრი

ოთხშაბათს, გიორგობისთვის 12 ს 1919 წ. საღამოს 8 საათზე შ. შაუშტმანი

3 ა ნ ე ლ ე

სანახაობა 2 მოქმ.

ე. როსტანი რომანტიკოსანი კომედია 1 მოქმ.

შემდეგ: სარწმუნოება, თეთრი ვახშიმი, ავეგროზი.

რეჟისორი მ. ქორელი. რეჟისორის თანაშემწე გ. ერისთავი.

შედეგნილობა, —ქალნი: ანჯაფრადე გ., გამრეცილი ბ., ეპიტაშვილი ს., ნოლოდი ნ. ქიქოძე ახ. ციმაკურიძე გ. ლორ ბერძენი თ. წერეთელი ნ. ჯიქიაშვილი ს. ჩიკინიძე ნ. ვაჟნი: აბაშიძე ვანო. ანთაძე ბოქორიშვილი მ. გელოვანი მ. გულიშვილი მ. ერისთავი გ. ციხაძე წ. თაზიშვილი გ. სარჩიშვილი გ. ქორელი მ. შათირიშვილი კ. ლამაზიძე შ. ძნლაძე დ. ყიფშიძე გ. ჭაბუკიძე მ. ჯაბაძე ი. ვასაძე ა. რეუხორანი. ქორელი მ. შათირიშვილი კ. ჯაბაძე ი. სახატაძე საბულო: ამირჯანიშვილი მ. ერისთავი ნ. ზარაშვილი შ. ციგარელი ვ. გოგუბაშვილი შ. კავთარაძე პ. შვიგარდანიძე დ. რეუხორანის თანაშემწე: ერისთავი გ. სტენა-რიუსი: ანთაძე ი. სუფლიანის: ბოქორიშვილი ნ. გულიშვილი მ. დეკორანი: ბაგატრიანი ვ. ნაღბიშვილი გ. უფრასი მკრავალი: სიზრანოვი ა. შიკრიკი სიდ მონიძე ი. 97 3-2 სტუდიის დირექტორი გ. ჯაბაძე

წიგნების გამომცემლობა „ქართული ბიბლიოთეკა“

აქცადებს მწერალთა და მთარგმნელთა საყურადღებოდ, რომ ის სტუმრს, როგორც ლიტერატურულ ნაწარმოებს, ისე სახელმძღვანელოებსაც. პირველ წიგანდ გამოდის

დიხ რიანაელის ახალი დიდი რომანი ორ ნაწილად

„ქ ე თ ო“

გამომცემლობის კანტორა იწყობება გრიბოედოვის ქუჩაზე, ს.ხლი № 15. პირადად მოლაპარაკება შეიძლება 12—2 საათამდე.

გ ა ნ ც ხ ა ლ ე ბ ა

1899 წელსი დაგადგულ ახალგაზდა მოქალაქეთა სახელმწიფო გეგმის მოსახდელად გ. წვავაძე.

ტფილისის ქალაქის გაგებობა ამით აქცადებს ყველა მოქალაქეთა საყურადღებოდ, რომ 1899 წელსი დაგადგულ ახალგაზდა პირთა ჯარში გაშვები და მიიღები კომისია მიმდინარე წელს შედგება თავის მოქმედებას ტფილისის ქალაქის თვითმართველობის სამხედრო აღრიცხვის ნაწილის უფროსის საპარაფელი თნ (ყოფილ სამხედრო უფროსის სამმართველოსთან, ვაგზალის მიღინა, სახლი თამაშვილის) შესაქრებ ადგილზედ, განსაკუთრებულ შენობაში, ქვემო აღნიშნულ დღეებში, დილის 8 საათიდან: 15 ნოემბერს, შაბათს, იმ პირთა ჯარში გასაწვად, ვისაც არ მოეპოვება წლოვანობის დასამტკიცებლად მეტრიკული მოწმობები, მაგრამ საკომლო სიის ჩვენებით ან გარეგან შეხედულებათ მეტრიკული არიან ჯარში გასაწვევ პირთა სიაში, ამით გარდა იმ პირთა გასაწვევად, რომლებიც არიან დაბადებულნი 1899 წლის იანვარში და თებერვალში:

- 16 ნოემბერს, კვირას იმ ახალგაზრდა პირთა ჯარში გასაწვევათ რომლებიც არიან დაბადებულნი მარტში და აპრილში.
 - 17 ნოემბერს, ორშაბათს, ვინც არიან დაბადებულნი მაისსა და ივნისში.
 - 18 ნოემბერს, სამშაბათს, ვინც არიან დაბადებულნი ივლისსა და აგვისტოში.
 - 19 ნოემბერს, ოთხშაბათს, ვინც არიან დაბადებულნი სექტემბერში და ოქტომბერში.
 - 20 ნოემბერს, ხუთშაბათს, ვინც არიან დაბადებულნი ნოემბერში და დეკემბერში.
 - 21 ნოემბერს, პარასკევს, იმ პირთა გასაწვევ დ რომლებიც არიან დაბადებულნი 1899 წ. მიწერილნი არიან სამხედრო ბეგრის მოახდელად რესპუბლიკის ქალაქებში ან მ.ზრებში, მაგრამ ამ წ. 21 ნოემბერს სტოგორენ ქალ. ტფალისში.
- შენიშვნა: განსაკუთრებული სია იმ ადგილობრივ მოქალაქეთა, რომლებიც არიან დაბადებულნი 1899 წ. და შეტანილი არიან ქალ. ტფილისის მოქალაქეთა ჯარში გასაწვევ სიაში, გამოიკიდება საყოველთაო საცნობელად ტფილისის ყველა უბნებში. მიმდინარე წელს ჯარში გაწვევის დროს მოქალაქეთ უნდა მიიღონ მხედველობაში შემდეგი:
1. გაწვეული ახალგაზდანი, მოვალნი არიან თავის დაბადების დროის მიხედვით, უკუწვლად გამოცხადდენ დანიშნულ ადგილზე და ვადაზე და თან უნდა იქონიონ ბაფორთი ან სხვა რაიმე მოწმობა თავისი პიროვნების დასამტკიცებლად.
 2. ის ადგილობრივი მოქალაქენი, რომლებიც არიან დაბადებულნი 1899 წ., მაგრამ რაიმე მიზეზებისა გამო არ არიან შეტანილი ქ. ტფილისის ჯარში გასაწვევ ახალგაზრდათა სიაში, მოვალნი არიან, რათა აიცილონ თავიდან კანონიერი პაუზისგება, გამოუცხადონ ეს ქალაქის გაგებობის სამხედრო განყოფილებას 15 ნოემბერამდე და თან წარუდგინონ წლივანობის საბუთად მეტრიკები; მხოლოდ ვინც მათგანი ამას ვერ მოაწრობს 15 ნოემბრამდე, უნდა გამოუცხადოს თვით მიიღებს კომისიის დანიშნულ გასაწვევ დღეებში.
 3. ერთად-ერთი ოჯახის მარჩენელი, თანახმად 1919 წ. 20 მაისის კანონისა, იქნება განთავსდებული ჯარში გაწვევისაგან ლაშქარში ჩარცხვით, თუ ის წარადგენს ამაზედ სათანადო მოწმობას, რომელიც უნდა მიიღოს მან ტფილისის თვითმართველობისაგან ან სამხედრო ერობის გამგეობისაგან.
 4. საშუალო სკოლის მოწაფენი, რომლებიც წარმოადგენენ სათანადო მოწმობებს, სამხედრო ბეგრის ვადა გადაედებათ 21 წლის შესრულებამდე.

შ ე ნ ი შ ვ ნ ა: უმაღლის სასწავლებლის სტუდენტებს, რომლებიც არიან დაბადებულნი 1899 წელს, არა აქვთ უფლება სამხედრო ბეგრის ვადის გადადება და ვალდებულნი არიან გამოცხადდენ ამ ბეგრის მოსახდელად.

5. სამართალში მიცემული და გამოძიებაში მყოფი პირნი ისეთ საქმეებისათვის, რომელიც გულისხმობს უფლებას აყრას ან შეზღუდვას, სამხედრო ბეგრის მოსახდელად არ გაიწვევიან, ვიდრე მათი საქმე არ გათავდება.

6. არავითარი სამსახური არც კერძო, არც საზოგადო, არც მთავრობის დაწესებულებებში (გარდა სამხედრო სამსახურისა), არც სახალხო გვარდიაში და არც მილიციაში არ ანთავი უფლებს მოქალაქეთ ჯარში გაწვევისაგან;

7. თანახმად დამფუძნებელ კრებისაგან 1919 წ. 2 აგვისტოს მიღებულ დეკრეტისა შენობაში სამხედრო ბეგრის აღორფლობის და ამ დანიშნულების დაფარვის და წაქრებისა, თუნდაც წამქრებელი და დახმარე მშობელი ან სხვა ახლო ნათესავი იქნეს, დამნაშავე დაიხსება იმ წესით, რომელიც აღნიშნულია ხენებულ დეკრეტის 1 და 3 მუხლში და განსახდელად ბოროტ მოქმედებაში მონაწილეობისათვის სისხლის სამართლის და გამასწორებელ საჯრლო დებულების მე-120, 121 და 124 მუხლებში. 94 3-3

ტფილისის ქალაქის გამგეობა.

გ. გ. ადელსანოვის სააკირო საზოგადოების გაგებობა

აქცადებს საზოგადოებას, რომ მის მიღნიობაში (სამხედრო ბაზარი, ტფილ. საკრედ. საზ. შენობაში) მიღებულია ტყვისა და ჩულის დიდძალი საქონელი საკუთარ წარმოებისა, ფაბრიკის ფასებში. 2-2 91.

სტუდიის მიხაილის საავად-გეოგოფიკური ახალგაზდა,

რომ 13 ნოემბერს დღით ხუთშაბათს, დილის ათს საათიდან არის დანიშნული საჯარო ვაჭრობა ძველი ტანსაცმელისა დარჩენილი სხვა და სხვა პირის სიკვდილის შემდეგ. 3-2

ქართველ მხატვართა საზოგადოება.

სურათების საუბოლოდგომო გაგეგმვა.

გამოფენაზე მონაწილეობის მიღება შეუძლია საქართველოს ტერიტორიაზე მცხოვრებ ყველა მხატვარს.

2 სურათების მიღება ხდება 10 დან 15 ნოემბრამდე დილის 12 სათ. (2 საათამდე. (დიდების ტაძარი“ რუსთაველის პრ. № 13)

4-1 გამოფენის მომწყობი კომისია.

ოფიციალური განყოფილება.

გ რ კ ა ნ ე ბ ა

საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის მთავრობისა შინაგან საქმეთა და სამხედრო სამინისტროების მიმართ.

11 გიორგობისთვის, 1919 წ., № 203.

ვინაიდან ახალციხის და ახალქალაქის მხარებში სამხედრო ერობები ჯერ ჯერობით მოუწყობელია და ამ წელში კი ახალგაზრდათა ჯარში გაწვევის დროს მოახლოვდა გზრძანებ:

ახალგაზრდათა მიიღებ კომისიებში თავმჯდომარეობის მოვალეობა დაეკისროს ადგილობრივ მხარეების კომისიებს.

მინისტრის ამხანაგი ჭიჭინაძე.

გ ა ნ კ ა რ გ უ ლ ა გ ა ნ ი .

მთავრობის საქმეთა მმართველობა.

10 ნოემბერი 1919 წ. № 32.

1. მთავრობის საქმეთა მმართველობის ბუხალტერი ბეჟან ნიკოლოზის ძე ტატიშვილი განთავისუფლებულ იქნას ამა წლის 1 ნოემბრიდან ხაზინდარის მოვალეობის ასრულებიდან.

2. ამავე მმართველობის ხაზინდარად დაინიშნოს ამა წლის 1 ნოემბრიდან პავლე იესეს ძე ცინცაძე; მასვე დაევალოს არქივის მოწესრიგება.

მთავრობის საქმეთა მმართველი ქ. ჯაფარიძე; მდივანი დიდებულიძე.

მიწათ-მოქმედების სამინისტროსი.

24 სექტემბერი, 1919 წ. № 814.

ჩარიცხულ იქნას: სამიჯნაო განყოფილე-

ბის სამსახურში ამა წლის 19 სექტემბრიდან მიწის მზომლის თანაშემწედ ყოფილი ტოპოგრაფი ტყეების მოწყობისა კავკასიაში მიხეილ სიმონის ძე მახარაძე ოზურგეთის მაზრაში გამწესებთ.

25 სექტემბერი, 1919 წ. № 315.

ინიშნება: შინაურ კურდღლების მოშენების ინსტრუქტორად ნიკოლოზ პოლუშკინი ამა წლის ენკ. 1 დან ღვინობისთვის 1-დე ქირით.

26 სექტემბერი 1919 წ. № 316.

ინიშნება: ა. ს. იობიძე წინანდლის მამულის უმცროს მეღვინეთ ამა წლის ენკენისთ. 20 დან.

27 სექტემბერი, 1919 წ. № 317.

ინიშნება: ტფილისის მიწის მზომლის სასწავლებლის კურს დამთავრებული სამხედრო ტომოგრაფიულ სასწავლებლის ყოფილი ინჟერი ივანე თევდორეს ძე შორაზოვი 25 ამა სექტემბრიდან სენაკის მაზრაში გამწესებით სამიჯნაო განყოფილების მიწის მზომლის თანაშემწედ.

29 სექტემბერი, 1919 წ. № 318.

ინიშნება: გ. გ. სანაძე მიწათ მოქმედების სამინისტროს მეღვინეობა მევენახეობის სპეციალისტად ამა წლის მარიაპოლისთვის 1 დან.

დათხვენილია: სასოფლო მეურნეობის და სახელმწიფო მამულთა განყოფილების რეგისტრატორი მ. გ. მაჩაბელი ამა წლის ღვინობისთვის 1-დან.

№ 319.

დათხვენილი არიან: თანამდებობიდან და სრულიად სამსახურიდან: საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიის საძოვარსაიჯარო განყოფილებიდან სახელმწიფო ფონდის მ. წეზის გაგენი: ლეჩხუმის მაზრისა ბიჭტორ ქილიძე ამა წლის 1 ენკენისთვიდან, ოზურგეთის მაზრისა II რაიონის საადგილ მამულთა ფონდის გამგე ვლადიმერ გიორგის ძე დადანი ორთავენი ამა წლის 1 ღვინობისთვის-დან.

30 სექტემბერი, 1919 წ. № 320.

დათხვენილი არიან: თანამდებობიდან და სრულიად სამსახურიდან: ქუთაისის ტყის გამგე ზ. ი. ლომინაძე და აჯაყეთის და ვარციხის აგარაკებში ტყის მასალის დამზადების ტენიკი ნ. ი. მალეჩნიკი 14 აპრილიდან 1919 წ.

№ 321.

დათხვენილია თანამდებობიდან და სრულიად სამსახურიდან: ტყის ტენიკური ნაწილის სპეციალისტი ა. ა. როსტოვეცივი 15 ენკენისთვიდან 1919 წ.

მიწათ-მოქმედების მინისტრი

ნ. ხოშტარი.

არა ოფიციალური განყოფილება

იუსტიციის სამინისტროში

გამომძიებელთა და მომრიგებელთა სამართლებითა კამერების დათვალიერება.

პარასკევს, ნოემბრის 7-ს იუსტიციის დეპარტამენტის დირექტორის თანამდებობის აღმასრულებელმა გ. თ. ჟორდანიამ ტფილისის ოლქის სასამართლოს პროკურორთან მ. ა. ტატიშვილთან ერთად დათვალიერა ქ. ტფილისის გამომძიებლების და ზოგიერთ მომრიგებელ მოსამართლეთა კამერები. დათვალიერ-

რების დროს განსაკუთრებული ყურადღება ჰქონდა მიქცეული საქმის წარმოების წესიერებას და სისწრაფეს, საქმეთა რიცხვის გადღებას და ან შემცირებას და სხვა.

ანგარიშის მოთხოვნა.

იუსტიციის სამინისტრომ მიწერილობა გაუზღვანა ტფილისის სასამართლო პალატის უფროსს თავმჯდომარეს და ამავე პალატის პროკურორს, იათა სამინისტროს სასწრაფოდ წარუდგინოს ხსენებულ დაწესებულებათა და ყველა მის ხელქვეით დაწესებულებათა და თანამდებობის პართა საქმინობის შესახებ წარსულ წლის განმავლობაში.

მოხსენებანი საგანგებო საქმეთა შესახებ.

რადგან იუსტიციის სამინისტროს ყველა სასამართლოს პროკურორებისაგან არ მოსდის წესიერად მოხსენებანი საგანგებო საქმეთა დაწესების და მსვლელობის შესახებ, ამიტომ სამინისტრომ შეადგინა სასწრაფო მიწერილობა გაუზღვანა პროკურორის ნაწილს ყველა თვალსაჩინო საქმის შესახებ წესიერად და სასწრაფო მოხსენების მოწოდების შესახებ.

კახუშვიტაძის მკვლელობის საქმე.

ოქტომბრის 25 ს. ქ. ტფილისში პუშკინის ქუჩაზე რჩენერ კასუბკოვის მკვლელობის საქმე იუსტიციის სამინისტროს განკარგულებით გადაეცა გამოსაძიებლად სასამართლო პალატის უდიდეს საქმეთა გამომძიებელს მ. თ. ჯომარაძეს.

კოჯორის გზაზე ფოსტის გაძარცვის სამე.

იუსტიციის სამინისტრომ წინადადება მისცა პროკურორის ნაწილს ყოველგვარი ზომები მიიღოს, რათა კოჯორის გზაზე ფოსტის გაძარცვის საქმის გამოძიება უახლოეს დღეებში დამთავრდეს და გასარჩევად გადაეცეს სასამართლოს.

ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს შემოღებისათვის.

იუსტიციის სამინისტრო ყოველგვარ ზომებს იღებს, რათა ნაფიც მსაჯულთა ინსტიტუტი შემოღებულ იქნას არა უგვიანეს 1920 წლის იანვრის 1 სსა.

მოხსენებანი ქუთაისის ოლქის სასამართლო პროკურორისა.

ქუთაისის ოლქის სასამართლოს პროკურორი მოახსენებს იუსტიციის მინისტრს, რომ ამა წლის ოქტომბრის 23 და 24 ბოლშევიკების გამოსვლების შესახებ: წინადადება მიეცა განსაკუთრებულ საქმეთა სასამართლოს გამომძიებელს დევიდს შეუდგეს გამოძიების თანახმად სასჯ. დეკრ. მე-100 და 123 მუხ.

ოქტომბრის 21 ს. დღის 7 საათზე მალთაყვის ხედის ახლო ბოროტ გამზრახველებს გაუძარცვათ ფოთიდან სუფაში ეტლით მიმავალი სერბის კონსული (ქ. ბაჟუში) სახა სტეფანის ძე ველდერი. ბოროტ-გამზრახველნი ვერც დაზარალებულა და ვერც შეეტლეს ვერც უცხინათ. იქვით დაპატიმრებული არიან ნაფიც-სადავრის მუშა არსენ გუნია და კალისტრატე ქორიძე. გამოძიება სწარმოებულა.

დეპეშა სიღნაღიდან.

სიღნაღის მაზრის მოსამართლეთა ყრილობა გულწრფელ საღამა უძღვნის საქართველოს პირველ სენატს და უსურვებს მას ნაყოფიერებას საქართველოს კანონიერების და სამართლის დაცვაში.

ყრილობის თავმჯდომარე
შალვა ტატიშვილი.

საქართველოს მტრების მოწყობილი აგრონებანი და გათი ლიკვიდაცია.

ტფილისი. ნოემბრის 11. გასულ 24 ოქტომბერს რესპუბლიკის ზოგიერთ კუთხეებში მოწყობილი გამოცლა რეპუბლიკის მტრებისა, მთავრობის მიერ მიღებული ზომებით და ხალხის მისდამი მტრული დამოკიდებულებით სწრაფ ჩაქრობილ იქნა. მიუხედავად ამისა რესპუბლიკის მტრებმა ხელ ახლა სცადეს სხვა და სხვა კუთხეებში ძალა-უფლების ხელში ჩაგდება და მით ჩვენს ქვეყანაში არეულობის გამოწვევა. ნოემბრის 9 დღით სოფ. ახალქალაქში და მეჯვრისხევში (გარის მაზრა) შეთქმულების მოწაწილებმა დაატყსადეს ადგილობრივი ადმინისტრაცია და სათემო თვითმართველობის წევრები, ხოლო სოფელ მეჯვრისხევში გარდა ამისა მილიციის ადგილობრივი უფროსი, სახალხო გვარდიისა და სამაზრო ადმინისტრაციის მიერ მიღებული ზომებით რამოდენიმე საათს შემდეგ შეიპყრნენ შეიპყრეს და სრული წესიერება აღდგინდნენ. შეთქმულებანი უქთავ-

რეს მონაწილეობას იღებდნენ ადგილობრივი სამიციტრების პატრონები, რომელნიც წინეთ დაწინაურებული პარტიის წევრებთან ითვლებოდნენ, გარდა ამისა ადგილობრივ ქურდ-ბაცაცები. დაპატიმრებული რიცხვით 40 კაცი, სასამართლოს გადასცეს ქ. ლანჩხუთში ნოემბრის 9-ს, დღის 3 საათზე ბოლშევიკებმა ხელთ იგდეს ყველა ადგილობრივი, საზოგადოებრივი და მთავრობის დაწესებულებანი, დაწვეტიეს ტელეგრაფის მავთულები და დაატყსადეს ქალაქის საბჭოს ხმისანი წილოსანი. ადგილობრივმა სახალხო გვარდიის შტაბმა მიიღო სასწრაფო ზომები და რამდენიმე საათის შემდეგ შეიპყრნენ, რიცხვით ასი კაცი, შეიპყრა, შეტაკების მოკლულ იქნა ერთი გვარდიელი. შეიპყრნენ და უპრავედობას წარმოადგენენ გურიის სხვა რაიონებიდან გამოწვეული ბნელი პარები, უმთავრესად ყაჩაღები და ქურდ-ბაცაცები. ამავე დღეს, დღის 5 სათ. ბოლშევიკებმა ხელში ჩაიგდეს სოფელი სუფსა და დაეპატრონენ ადგილობრივ დაწესებულებებს. იმავე დღესვე ჯავშინიანმა მატარებელმა ადგილობრივ გვარდიის და მილიციის დახმარებით აღადგინა სრული წესიერება, და შეიპყრა 40 კაცი. შეტაკების მოკლულ იქნა სამი გვარდიელი.

ნოემბრის 9-ს ბრძომა ხელ-თიგდა დ. ჩოხატაური, გამოაცხადა იქ საბჭოთა მთავრობა და დაატყსადეს სახალხო გვარდიის შტაბის წევრი ჩიგოგიძე. მეამბოხეთა ხელმძღვანელებდნენ ცნობილი ყაჩაღი პაიჭია, ინგლისელი ექიმის მკვლელი და აგრეთვე ცნობილი ყაჩაღი შანტაყისტი გიორგი ძნელაძე. შეპყრობილია მრავალი მძარცველი. მთელს გურიაში ხალხმა ენერგიული მონაწილეობა მიიღო შეთქმულებათა ბრძოლს წინააღმდეგ მოქმედებაში. ყოველგან სრული წესიერება აღდგინილია. ამოხსენის ყველა მონაწილენი განსაკუთრებულ სასამართლოს ადგილობრივ გასასამართლებლათ.

ჯგ წყვილის საქმის გამოძიება

იუსტიციის სამინისტროს წინადადებით, უკანასკნელ დღეებში საქართველოს სხვა და სხვა კუთხეებში მომხდარ ბოლშევიკურ აჯანყების საქმის გამოძიების დასაჩქარებლად მიღებულია საგანგებო ზომები. ხსენებულ საქმეების გამოძიება გადაეცემა არა უნის გამომძიებლებს, რომელიც დატვირთულნი არიან თავის ჩვეულებრივ საქმიანობით, არამედ ოლქის სასამართლოს რამოდენიმე წევრს, რომელნიც განთავის უფლებდნენ იქნებოდა თავისი პირდაპირი მოვალეობის აღსრულებისაგან და მთელს დროს მონაწილეობენ კომუნისტების საქმეების გამოძიებას სხვა და სხვა რაიონებში. სათანადო მიწერილობა უკვე გაუზღვანა ტფილისის ოლქის სასამართლოს და (დეპეშით) ქუთაისისას. სოხუშის ოლქში ბოლშევიკების საქმის გამოძიებას აწარმოებენ საგანგებო საქმეთა გამომძიებელი. ხსენებულ საქმეების გამოძიების თვალსაზრისით დეპეშა პირადად დაევალა სასამართლო პალატის ახალ დანიშნულ პროკურორს მ. ა. ტატიშვილს. ამასთანავე იუსტიციის სამინისტრომ სთხოვა წინაგან საქმეთა სამინისტროს საგანგებო გამომძიებლების განკარგულებაში საგანგებო რაზმის რამოდენიმე გამოცდილ თანამშრომლის გაგზავნა, ხოლო სახალხო გვარდიის მთავარ შტაბს ადგილობრივ შტაბებისთვის მიწერა, რომ გამოძიებულებს ყოველგვარი დახმარება აღმოეჩინათ. სამინისტრომ აგრეთვე სასწრაფო შეამდგომილობა აღძრა მთავრობის წინაშე ათ მილიონიან ფონდიდან 50,000 მანეთის გადადების შესახებ ბოლშევიკების საქმის გამოძიების გამოწვეულ საგანგებო ხარჯების დასაფარავად.

რეზოლიუცია მაიმენტის შესახებ.

ს. ს. რკინის გზის მუშა-მოსამსახურეთა ყრილობამ, მრავალ რიცხვან რკინის გზელთა თანდასწრებით, მოისინა რა ცნობა ავაზაკთა მიერ მოწყობილ მატარებლის დამსხვრევის შესახებ, გამოთქვამს თავის უღრმეს აღფრთხილებას და ზიზს ამ საშიშელი ბოროტ-მოქმედების ჩამდენ წინააღმდეგ. ყრილობას სწამს, რომ ავაზაკთა და ხელიგანათა ბნელ საქმეში ურევია პოლიტიკური ინტრიგის ხელს, საქართველოს დემოკრატიის წინააღმდეგ მიმართული.

ყრილობა აცხადებს, რომ დღევანდელ საგანგებო მდგომარეობაში, როდესაც რესპუბლიკის უტყვე მტერი შიგნით და გარეთ, როდესაც ჯერ კიდევ ნომალური პირობები არ დამყარებულა, შეუსაბამოთ მიჩანია სახელმწიფოს მტერთა წინააღმდეგ ჩვეულებრივის კანონიერის წესით მართვა, როგორც ეს უფლებრივ სახელმწიფოს წესწყობილებას შეე-

ფერება. ხალხის სისხლით მთავრებულ დემოკრატიულ რესპუბლიკას საფრთხეს უზადებს ანარქია და გარემოება გადაჭრით უკარანხებს მთავრობას, რათა მან ანარქიასთან ბრძოლაში მიმართოს არა ჩვეულებრივ, საგანგებო და უსასტიკეს ზომებს, როგორც ბოროტებას პირდაპირ მონაწილეთა წინააღმდეგ, აგრეთვე ყველა იმ პირთა, რომელნიც ასეთ ბოროტ მოქმედებას ხელს უწყობს ან ჰფარავს.

ყრილობა მოუწოდებს ამხანაგ რკინის გზელთ, განსაკუთრებით მეჩინანეთ და კონდუქტორთ, რომ მათ კვლავინდებურის სიმტკიცითა და თავდადებით განაგრძონ თავიანთ მოვალეობის ასრულება. მათი მოვალეობა დღევანდელ პირობებში, არის მოვალეობა არა მარტო პარიტეტიონალური, არამედ პოლიტიკური. რკ. გზელთა მსხვერპლი ამ საქმეში არის პოლიტიკური ბრძოლის მსხვერპლი, და ასეთი მსხვერპლი ვერ შეეკრთობს ბრძოლაში ნაწრთობს რკინის გზის დემოკრატიას.

ყრილობა საღამს და მადლობას უძღვნის მატარებლის მცველთა რაზმს, რომელმაც ასეთი თავდადება და სიმტკიცე გამოიჩინა თავდასხმელთა მოგვრების დროს.

ყრილობა სამინიმარს უთვლის დამსხვრევის დროს დაღუბულ ამხანაგთა და მგზავრების პირისუფლებას.

საქართველოს გარეგანი.

მაველ აგაფის წერილიდან, რომელიც მოთავსებულია ოქტომბრის 30 ს. „Донецкая Вести“-ში.

ბ. აგაფი თავისი სურვილით გამოგზავრებულა საქართველო ადრეტიკანში, დაუთვალიერებია ეს რესპუბლიკები და შემდეგ ასწერს თავის შთაბეჭდილებებს და შეხედულებებს მათ შესახებ. კერძოთ საქართველოს შესახებ იგი სწერს:

პირადი დეკვირებიდან და იმ ხალხის განცხადებებიდან, რომელიც ამიერ კავკასიას დიდხანია იცნობს, ცხადია, რომ ამიერ კავკასიის დირიგურათ ამ ეპოქაში არის საქართველო, ერთად ერთი მხარე ამიერ კავკასიისა, რომელმაც (საქართველომ) დაამყარა მტკიცე, სამაგალითო სახელმწიფო წესი რავი, და რომელსაც აქვს საქმითა შანსები და შესაძლებლობა, რომ ის იარსებებს როგორც დამოუკიდებელი სახელმწიფო თუ იგი ამას ეცდება, და თუ სხვაგვარი შესაძლებლობა არ იქნება ქართველ ხალხისთვის უფრო მისაღები.

ტფილისში ჩამივიდი მე 27 აგვისტოს საქართველოს დამფუძნებელ კრების მეორე სესიის გახსნის წინ.

საქართველოში მე მაინტერესებდა უნეტეს ნაწილად სამი საკითხი: იქ რუსების მდგომარეობა ამ ეპოქაში, საქართველო მთავრობისა და ხალხის მოპყრობა მათდამი; ქართველების შეხედულება რუსეთის სახელმწიფოებრივების იდებზე, საქართველოს რუსეთთან შეერთების შესაძლებლობაზე და პირობაზე, ბოლოს, რაც მე ესხა უფრო მნიშვნელოვანათა მიმართა— შეგვიერთდება თუ არა ჩვენ საქართველო ბოლშევიკების წინააღმდეგ ბრძოლაში და თუ შეგვიერთდება რა პირობებში.

არ შემიძლია არ ვთქვა რაიმე საქართველოს სახელმწიფოებრივ წყობილებაზე და ზოგიერთ კანონებზე, რადგან ეს კანონები, რომლებიც მიღებულია საქართველოს დამფუძნებელ კრების მიერ და ნაწილობრივ უკვე ცხოვრებაში გატარებული, ცხად ყოფნ საქართველოს დამოუკიდებლობას ჩემ მიერ შემოთ ნაჩვენებ სამ პირობებზე.

საქართველო დემოკრატიული რესპუბლიკაა. უმაღლესი ორგანო მისი არის დამფუძნებელი კრება, არჩეული ოთხიან ფორმულის საფუძველზე, წარმომადგენლობის პროპორციონალური სისტემით, და რადგანაც მთელი საქართველო წარმოადგენდა ერთ საარჩევნო ოლქს, მის მსხვერპლთა უმრავლესობას, მათ რიცხვით რუსებსაც ჰყავდათ თავისი დეპუტატები დამფუძნებელ კრებაში.

აღმასრულებელ ორგანოს სათავეში დგას მთავრობა, შემდგარი 5 კაცისგან (განსაკუთრებული პრეზიდენტი რესპუბლიკისა არ არის), რომელიც პასუხს აგებს პარლამენტის წინაშე.

დამფუძნებელ კრების მიერ მიღებულ კანონებიდან უნდა აღინაშნოს: მიწის კანონი, რომელიც სხვათა შორის, ძლიერ ჰავას ჩვენი დონის მიწის კანონს, კანონი საეროობა და საქალაქო მმართველობისა და ადგილობრივი საარჩევნო სამართალზე (მომრიგებელი მოსამართლენი) კანონი საქართველოს მოქალაქეობაზე და სახელმწიფო ბეგარაზე. ამ უკანასკნელ კანონის მიხედვით, გაწვეულია ჯარში მხოლოდ ქართველი ახალგაზრდობა, რადგან რუსის და სხვა ერებს მიეკუთვნა აქვთ სამი თვის ვადა იმ საკითხის გამოსარკვევათ, დებულ ბენ ისინი საქართველოს ქვეშევრდომობას თუ

არა. მე ისევ დაუბრუნდები იმ მთავარ საკითხებს, რომლებიც უფრო მაინტერესებდა და რომლებიც შემოთ აღინაშნე.

საქართველოში დარჩენილ რესპუბლიკურ წესადგენს მიიღონ განათლებულ რუსულ ენაზე და იმასხურონ სახელმწიფო, საზოგადო ან კერძო დაწესებულებაში. პირველ კითხვის შესახებ დანამდვილებით შემძლია ვთქვა. პირველ დაწესებით სწავლა სახაზინო სკოლებში წარმოებს სამშობლო ენაზე, რის გამო ხსნაინ სკოლების საქმით რიცხვა, სადაც არის სწავლა ქართულ, რუსულ, სომხურ და ოსმალურ ენაზე. საშუალო სკოლებში საგნებს ასწავლიან ორ ენაზე, ქართულ და რუსულზე. ქ. ტფილისის ყველა საშუალო სასწავლებლებს 60% ში ნაციონალიზაცია არის, და 40% ში საგნებს ასწავლიან რუსულ ენაზე.

უნივერსიტეტში ნაციონალიზაცია არის, პალიტენიკუმში კი რუსულ ენაზე იკითხება ლექციები.

რაც შეეხება კერძო სკოლებს, მისი გახსნის უფლება აქვს საქართველოს ყველა მოქალაქეს და საგნების სასწავლო ენის არჩევაც მასზე არის დამოკიდებული. უფრო რთულია საკითხი რუსების სამსახურით უზრუნველყოფასა. რუსი გლეხები ისევ წინააღმდეგ მდგომარეობაში არიან—მიწის საკუთრების უფლება რჩება მათზე საესებით.

მაგრამ ინტელიგენციამ დაჰკარა თავის სამუშაოს ნაწილი, რადგან სახელმწიფო დაწესებულებების დიდი ნაწილის გაეროვნება მოხდა. დარჩა სამუშაო მხოლოდ სკოლებში და კერძო, უმთავრესად საბანკო და სავაჭრო სამრეწველო დაწესებულებებში.

უსამსახუროთა დარჩენილი რუსის მოხელეები შეადგენენ რესპუბლიკით უმთავრეს მაცხოფლო ელემენტს.

მე მესმის მათი მდგომარეობა, მაგრამ აი საქმე რაშია: ვინ ვისთვის არსებობს, მოხელეები ხალხისთვის თუ ხალხი მოხელეებისთვის? მე ორი დღე ვიყავი გურიის სოფელში და ორი დღე კახეთის. ამ სოფლებში მე როგორც რუსს, მექცეოდნენ ძლიერ კარგათ, მაგრამ უნდა ვთქვა ისიც, რომ ამ სოფლების მცხოვრებლებმა ერთი სიტყვაც არ იციან რუსული. მათთან ლაპარაკი შემიძლია მხოლოდ თარჯიმანების შემწიობით.

საქოდავია რუსის მოხელეები, რომელიც უდანიშნულოთ ჩავარდნა ასეთ მიძიე მდგომარეობაში, სახელმწიფო დაწესებულებების გაეროვნების გამო, მაგრამ ასეთივე საცოდავია ხალხი და მისაღებია მათი უფლება, მოითხოვონ სასამართლოს წარმოება და მართვა-გამგეობა თავის გასაგებ ენაზე, რადგან შაბათი არის აღამიანისთვის და არა აღამიანი შაბათისათვის, და რომ მოხელეები არჩეობიან ხალხისთვის და არა ხალხი მოხელეებისთვის. ტფილისში არსებობს რუსული ნაციონალური საბჭო, რომელიც საქართველოს მთავრობის მიერ ცნობილია რუსული მცხოვრებლების ოფიციალურ ორგანოთ, და რომლის საშუალებითაც რუს მცხოვრებლებს შეუძლიათ დამოკიდებულება იქონიონ სახელმწიფო დაწესებულებებთან.

ამ საბჭოს თავმჯდომარეთ არჩეულია უ. ა. კალიუჩნი, მემარჯვენე ესერი.

ჩემ კითხვაზე, თუ როგორ მოეწყო საქართველოში რუსების ცხოვრება, მან გადაჭრით მიპასუხა, რომ ცხოვრება შეიძლება, ქონებრივი უფლება დაცულია კანონით, რუსებს საშუალება აქვთ მიიღონ სწავლა თავის ენაზე და ამის გარდა საქართველოს მთავრობა ძალას არ ატანა რუსებს იმასხურონ საქართველოში მხედრობაში.

არ შემიძლია რამოდენიმე სიტყვით არ მოვხსენიო ყოფილი რუსის სამხედრო პირები და კერძოთ ოფიცრები.

პრესის ერთ ნაწილში მიღებულია და უდავოა, რომ რუსის ოფიცრები საქართველოში საშინელ მდგომარეობაში იმყოფებიან.

ის, რაც მე ვიხილე ჩემი თვლით და გავიგე სარწმუნო წყაროებიდან, სრულებით არ შეესაბამება ამ ასეთ გავრცელებულ შეხედულებას.

მე ენაზე ტფილისის ქუჩებზე მრავალი გენერლები და ოფიცრები რუსის ჯარის ფორმაში და როდესაც სტუდენტების სასიდილო შიაც შევიდი აქ დონის ჯარის მამასახლისისც შეხვდი. ჩემს განცხადებას საზღვარი არ ქონდა. რას აკეთებენ საქართველოში ყველა ეს ოფიცრები მე არ ვიცი, მაგრამ გარეგნობით სრულებით არ ახდენენ შევიწროებულ შთაბეჭდილებას.

სარწმუნო წყაროებიდან არის ცნობილი, რომ საქართველო ერთად ერთი ქვეყანა ყოფილა რუსეთის იმპერიის მთელ ტერიტორიაზე, სადაც რუსის ოფიცრნი არ ყოფილან იძულებული ერთი დღით მიინც გეგხადა თავის ფორმა.

(დასასრული იქნება.)

გარეგნობა

საქართველოს სენატის სამოქალაქო საქმიანობის განხორციელების განყოფილების საქმიანობის სხდომის 14 ნომერის.

დანიშნული განსახილველად საქსაცო წესით შემდეგი საქმეები: (სხდომის განხილვა 10 საათზე)

1. საქმე ივანე მიკიტაძის ძის არტემიანის, ტფილისის ქალაქის გამგეობასთან 20000 მანეთი დასახილველის ანაზღაურების ძიებისა.
2. საქმე მარიამ მირაქოვისა იანემირაქოვის 5000 მან. შესახებ ძიებისა.
3. საქმე აბრამ ლეიბის ძის ტუნიაკის სავაჭრო სახლთან „ქ. ბასენცოვი“ 8808 მან. შესახებ ძიებისა.
4. საქმე ივანე ალექსის ძის ქელოძის მარიამ არტემის ასულის კულიჯანოვისაგან საჯარო ვაჭრობის გაუქმების ძიებისა.
5. საქმე ბაგრატ ივანოვის ძე მერაბოვი აბულა გულჯი გვიდარ ოლიასთან აფურხანის საკუთრების უფლების შესახებ ძიებისა.
6. საქმე ივანე და გიორგი აბესალომის ძეების მარბელებსა, მარიამ აბესალომის ასული აბაშიძისას და ელისაბედ აბესალომის ასული ფეხლნოვისას ქართლ იმერეთის სომეხ-გრიგორიანთა სავაჭრო კონსისტორიასთან აღმასრულებლის ფურცლის გაუქმების შესახებ ძიებისა.
7. საქმე თევდორე ავალიშვილის ტფილისის ელექტრონის ტრანზის უსახელო საზოგადოებასთან დასახილველის ანაზღაურებისათვის 12000 მან. შესახებ ძიებისა.
8. საქმე ანასტასია იაკობის ასული ბოგომოლოვისას პირად და როგორც მოურავისა გარდაცვალებული ტროფიმე გაბრიელის ძის ბოგომოლოვისა ობლების და ქონების ტფილისის ქალაქის გამგეობასთან ტროფიმე ბოგომოლოვის სიკვდილით მოხდენილ ზარარის ანაზღაურებისათვის 8550 მან. შესახებ ძიებისა.
9. საქმე ბარბარე ევგენის ასულის ციტრიკისას ქსენია ევგენის ასულის სილავეისასთან ევგენი სილავეის ანდრეის წერილის გაუქმების შესახებ ძიებისა.

გონივრული ცხოვრება

ოზურგეთის ქალაქის საბჭოში.

ოზურგეთის ქალაქის საბჭოს არა ჩვეულებრივი სხდომა, რომელიც შესდგა 29 ოქტომბერს, გაიხსნა საღამოს, 8 საათზე საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე პ. ს. თოთიბაძის თავმჯდომარეობით.

დღეწინა: გამგეობის წევრები: ს. ი. ცხოველიძე, ვ. ა. სალუქვაძე, 11 ხმოსანი და საბჭოს მდივანი ი. კ. ლლონტი.

განსახილველი კითხვები: 1. სააღმშენებლო კომისიის მოხსენება ლახაურის ქუჩაზე ხიდის გაკეთების შესახებ, 2. ავიათმავლ მასწავლებელ გრაკოვის ფინანსური განყოფილებაში გაგზავნაზე გაწეული ხარჯების მიღება, 3. ქალაქის გეგმის გადასწავლა პარტიის მომუშავეთათვის ავანსათ 5,000 მან. მიცემა და 4. ავთიაქის მოსამსახურეთათვის მომატებული ჯამაგირის მიცემის შესახებ დროს განსაზღვრა.

1. პირველად სააღმშენებლო კომისიის სახელით მოხსენებას აკეთებს გამგეობის წევრი ვ. სალუქვაძე, როგორც მოხსენებელი სხანს სააღმშენებლო კომისიის აუცილებელ საქმიანობაზე უყვანი ლახაურის ქუჩაზე ბაზრის წყალზე ცემენტის ხიდის გაკეთება 15 1/2 არშინი სიგრძით და 8 არშინი განით, რომელიც ქალაქის ინჟინერის გამოანგარიშებით დაედგება დაახლოებით 95,000 მანეთი; კომისია ვერ შეთანხმებულა სხოლად იმაში, რომ ხიდის გაკეთება გაიცეს იჯარით, თუ სამეურნეო წესით, უკანასკნელი მოსაზრების მომხრენი თავის მოსაზრებას ამით ასაბუთებენ, რომ ვინაიდან ძლიერ ცოტა დრო დარჩა ცემენტის მუშაობის (ერთი თვე) საჯარო ვაჭრობის წესით რომ კანონით ხანგრძლივ დროს მოითხოვს, ამისთვის საქმის დასაჩქარებლათ უმჯობესია ხიდი გაკეთდეს სამეურნეო წესით.

დ. ცეცხლაძე, გუშინ ინჟინერი გამოანგარიშებით იყო 70,000 მანეთი, დღეს კი 20,000 მანეთი მომატებია, იღბათ ხვალ კიდევ მოემატება. ამ რიგით ეს უბრალო აღნიშვნა და არა ხარჯ-აღრიცხვა, ჩვენი მუშაობის დრო ძლიერ მცირეა, რის მიხედვით ჩვენ შესაძლოა ხიდი დავანერგოთ და აშენებით კი ვერ ავაშენოთ. ჩემს აზრით დროებით ხიდი შევაკეთოთ და იმით დავკმაყოფილდეთ.

ალ. კალანდაძე მოითხოვს ხიდის აგება გაიცეს იჯარით, რომელსაც ხელმძღვანელობას გაუწევს ჩვენი ინჟინერი. მოიჯარადრეს პირობაში ჩაგვიკეროთ და ამ რიგით, საქმე არც ისე გაკვირვებულა, როგორც ზოგიერთებს ჰგონიათ.

გერ. გოგოტიძე, ხიდი გაკეთდეს თანხებით ინჟინერის პროექტისა, მხოლოდ ინჟინერთან ერთად მეთვალყურეთ იყოს როგორც ამ დარგში გამოცდილი პიროვნება. ცეცხლაძე, რომელსაც ჩვენ გასამრჯელოთ უნდა მივცეთ გილდო, თუ მოინდომებენ მუშაობა ერთ თვეში აუცილებლად დამთავრდება.

ნიკ. დოლიძე, ჩემს აზრით აქ აზრთა სხვა და სხვაობა არ არის, მხოლოდ საკითხი იმაში რომ, რა შესაძლებლობის ფარგლებში გაკეთდეს ხიდი, მიზეზი კიდევ ის არის რომ შეგძლებოთ თუ არა ამ ერთი თვის განმავლობაში ცემენტის დამუშავება; ერთი თვის შემდეგ ხომ ცემენტის სეზონიც თავდება. ისეთი ხანგრძლივობა რათა ხიდის გაკეთება მოხდეს სამეურნეო წესით და მეთვალყურეობა დაევალოს დ. ცეცხლაძეს.

დ. ცეცხლაძე, მე როგორც ხმოსანი ისედაც მოვალე ვარ მეთვალყურეობა გავსწიო და არავითარ სასყიდელს არ ვიხდობ.

1. ცხოველიძე, როგორც გამოცდილებით ვიცი, სამეურნეო წესით საქმის გაკეთება უფრო ფერხდება, ვინა იჯარით გაცემულა, ამისათვის მას უფრო მიზან შეწონილათ მიიზნია ხიდის იჯარით გაკეთება.

ხანგრძლივი კამათის შემდეგ რომელსაც მონაწილეობა მიიღო კალანდაძემ, ჩხაიძემ, ქარცივიძემ, გოგოტიძემ, ანთელიძემ და ს. ხმის უმრავლესობით დაადგინა: ლახაურის ცემენტის ხიდის გაკეთება გაიცეს საიჯარო წესით.

ხმ. 5. დოლიძე თხოულობს შეტანილ იქნას ოქმში შემდეგი: „ვინაიდან იჯარით ხიდის გაკეთება მე მიმაჩნია არა სასურველათ და საქმის დასაჩქარებლათ, ამის გამო ის აცხადებს პროტესტს“.

2. შემდეგ საბჭომ მოიხილა რა ქალაქის გეგმის გადასწავლა პარტიის მომუშავეთა თხოვნა, მათთვის ავანსათ მომატების ანგარიშში 5,000 მანეთის მიცემის შესახებ, დაადგინა: დაიკალოს გამგეობას შეეკითხოს ქალაქთა კვების დასრულის შესახებ, რის შემდეგ მიეცეთ მათ მოთხოვნილი ავანსათ 5,000 მანეთი.

3. კრებამ უკამათოთ მიიღო ავთიაქოვი მასწავლებელი გრიგორი გრეკოვის ტფილისში ფინანსური სააგათ-ყოფის გამგზავრების ხარჯები სულ 1500 მანეთი.

4. დაბოლოს საბჭომ დადასტურა სატარიფო პალატის მიერ დატვირთული ავთიაქის მოსამსახურეების ჯამაგირის ნორმები და დაავალა გამგეობას განაორკიოს თუ რა თვიდან მიეცეთ მათ შორმატებული ჯამაგირები.

ტფილისის ქალაქი საბჭოში

10 ნომერის სხდომა.

წარმომადგენლის არჩევა ჯარში გამგეობის კომისიაში.

ქალიქის მოურავის ბ. ჩხიკვიშვილის მოხსენებით ახალგაზდათა ჯარში გამგეობის კომისიაში საბჭო ირჩევს ივ. მცხს.

სასურსათო საბინაო კრიზისი

ქალაქის მოურავი ბ. ჩხიკვიშვილი, სასურსათო და საბინაო საკითხი ტფილისში დღით დღე მწვავედება. საქაროა რადიკალური ზომები კრიზისის რამოდენიმე მაინც შესამცირებლად. მოგონებებით, რომ წელს უცხოეთიდან სურსათი წესიერათ კი არ შემოდას, არამედ შემთხვევით. წინათ ქალაქისთვის საჭირო სურსათის უმეტესობა სოფლებიდან შემოდოდა, წელს კი მოუსავლობის გამო იმედი აღარ არის სოფლიდან სურსათის შემოზიდვისა. სახელმწიფოს და ქალაქს მოვალეობა ედება უცხოეთიდან შემოტანილ სურსათით კვებო; ეს ძალიან ძნელია მაშინ, როდესაც ადგილობრივ მცედრ მცხოვრებლებსაც არ ყოფნით სურსათი, ჩვენ ვასაზროვებთ ისეთ უცხო ელემენტებს, რომელნიც ორგანიზლათ არ არიან მიხებული ჩვენ ქვეყნაზე, ჩვენი ქვეყნადრონი არ არიან და გარკვეული პროდუქცია არა აქვთ და თუ აქ ცხოვრობენ იმით, რომ აქ ცხოვრება უმჯობესია; ზოგიც უცხო სახელმწიფოს სამსახურში და იქ მონაგვებ ყოფილი აქ მიხებენ აკვეცილ და სურსათს სკემენ. ამით არავითარი კავშირი არა აქვთ სახელმწიფოსა და ქალაქთან. მათი რიცხვი ძალიან დიდია. დღეს სულ ცოტა ასეთი ზედმეტ მკამელი ქალაქში 100,000 ზე მეტი მოიპოვება. სულზე ნახევარი გირვანქა პური რომ ვინაგარიშოთ, მოვა 500 ფუთი დღეში. ეს უცხო ელემენტები შემდეგ ხალხი და დიდ ფასებშიც შეუძლია სურსათის შექნა. საბინაო მასალის საკითხიც მწვავეთ სტვას. ბაზარზე საბინო მასალა გაცილებით ნაკლებია

და ფასები კი დიდი. საბინო მასალას შეძლებული უფრო იძენენ. ბინის საკითხი უფრო ცუდ მდგომარეობაშია. აქამდე ქალაქი ერთ უმადურ საშუალებას ხმარობდა: რეკვიზიცია, რომელიც მცხოვრებთ ავიწროვებდა, მიხანს ნახევრათაც ვერ აღწევდა, რადგან ბოლოს და ბოლოს ბინებში ზედმეტი მოტივება არ შეიძლება. გაკარგებას განიკვიან წიროთ ისეთი ელემენტები, რომელიც ფიზიკურ, თუ ინტელექტურ შრომას აწარმოებენ. რეკვიზიცია წინამდებე მიხანს კი აღწევს. რეკვიზიცია და ბინების ჩამორთმევის შიშით სახლის პატრონები, არამც თუ ახალ სახლებს არ აშენებენ, არამედ ძველებს შეკეთებულად თავს არ იწუხებენ. თუ ასე გაგრძელდა, რამდენიმე წლის შემდეგ სახლებში ცხოვრება შეუძლებელი იქნება და დაინგრევა. ყველა ამის გამო საჭიროა ცოტათ თუ ბევრათ რადიკალური ზომების მიღება. საქაროა ის უცხოელები, რომელნიც აქ არაფერს აკეთებენ, გადასახლებულ იქნენ, ეს დიდ შეღავათს მოგვცემს, როგორც სურსათის ხშირით ისე ბინების განთავსებულებით. ასეთი ელემენტები რომ მხოლოდ 50,000 იყოს და თითოზე ნახევარი ოთახი ვინაგარიშოთ, მათი გადასახლების შემდეგ 25 ათასი ოთახი მაინც განთავსებულდება. ამის შესახებ უმადგომლობა უნდა აღდგათ მთავრობის წინაშე, რომ ეს ზედმეტი საქმის არ მკონე ელემენტები გადასახლებულ იქნენ ქალაქიდან და ამის გარდა აიკრძალოს ასეთი ელემენტების შემოვება. შეიქლება იფიქრონ, რომ ამ გაძევების დროს ბოროტ მოქმედებას ქონდეს ადგილი, მაგრამ ამ საქმის მივადლობთ რჩეულ პირებს, ვგონებ, რომ თუ ხმოსნები და რჩეული მოსამსახურენი დავგებნარბიან, საკონტროლო სამსახურს მაინც გასწევენ საქმე წესიერათ წავა. ამის გარდა უმადგომლობა უნდა აღდგათ მთავრობის წინაშე, რომ სოფლებიდან ჩამოსულებიც ნუ დარჩებიან აქ. იმ სახლის პატრონების მიმართ, ვინც ასეთებს დამალავენ მკაცრ ზომებს მივმართავთ. ამ საქმისთვის ქალაქის გამგეობას ნება უნდა მიეცეს დახარჯოს არა უმეტეს 20—25 ათასი მანეთისა.

ხმ. 6. გოთუა (ერ. დემ.). ასეთი წინადადება ერთი წლით ადრე რომ წარმოგედგინათ ბევრი ხელათი ასცდებოდა ტფილისს. ეს სამართლიანი საშუალება აუცილებელია; მართალია იგი არ შეესაბამება ჩვენ ტრადიციულ სტუმართ მოყვარეობას. ეგროპიაში, მაგალითათ ისეთი თავისუფალ ქვეყნებშიც, როგორცაა საფრანგეთი და შვეიცარია უნებართვით ქალაქში ვერავინ შევა, აქ კი სულ სხვაა. ქალაქში 100 ათასზე მეტი უქმი მხოლოდ მკამელი სულია. სხვა დროს, მშვიდობიან პირობებში ეს სასარგებლოც იქნებოდა ეკონომიკრათ, რადგან ისინი ფულს შემოზიდვენ, მაგალითათ შვეიცარიაში ამხე აყარებენ იმედებს, მაგრამ დღეს, როცა ყოველი ლუკმა უნდა დათვალოს, ეს მოვლენა მიუღებელია. თუ ყურადღება არ მივაქციეთ, დიდი საფრთხე მოგველის. უსაქმურ უცხოელთა გადასახლება—არის ისეთი ზომა, რომელიც მტრობის შედეგი არ არის, პოლიტიკურ რათაც საქაროა ამ ელემენტების მოშორება. ტფილისი ისეთი ცენტრია მთელი წინა აზრისა, რომ თუ აქ იწევა მდგომარეობა, არეულება სხვაგანაც მოედება. პროვინციებში გამოსვლების არ უნდა გვეშინოდეს, თუ აქ მიწყნარება. თუ ტფილისს ზედმეტი მკამელი მოაკლდა სურსათი გავვწყვიტება, მხოლოდ ვშობ, რომ ეს ვერ იქნება სისრულეში მოყვანილი, რადგან წინადაც ყოფილა ასე, ლმობიერებას იჩენდენ ხოლმე და სისრულეში ვერ მოყვდოთ. 25 ათასი მან. საკაო არ არის.

ხმ. მზარეული. წინადადება იძლევა, რომ იმ ორგანოში, რომელსაც მინდობილი იქნება ამ საქმის გადართა, უმკველათ დაშვებულ იქნენ სახლის მეპატრონეთა წარმომადგენლები; ეს ძალიან ძნელია მაშინ, როდესაც ადგილობრივ მცედრ მცხოვრებლებსაც არ ყოფნით სურსათი, ჩვენ ვასაზროვებთ ისეთ უცხო ელემენტებს, რომელნიც ორგანიზლათ არ არიან მიხებული ჩვენ ქვეყნაზე, ჩვენი ქვეყნადრონი არ არიან და გარკვეული პროდუქცია არა აქვთ და თუ აქ ცხოვრობენ იმით, რომ აქ ცხოვრება უმჯობესია; ზოგიც უცხო სახელმწიფოს სამსახურში და იქ მონაგვებ ყოფილი აქ მიხებენ აკვეცილ და სურსათს სკემენ. ამით არავითარი კავშირი არა აქვთ სახელმწიფოსა და ქალაქთან. მათი რიცხვი ძალიან დიდია. დღეს სულ ცოტა ასეთი ზედმეტ მკამელი ქალაქში 100,000 ზე მეტი მოიპოვება. სულზე ნახევარი გირვანქა პური რომ ვინაგარიშოთ, მოვა 500 ფუთი დღეში. ეს უცხო ელემენტები შემდეგ ხალხი და დიდ ფასებშიც შეუძლია სურსათის შექნა. საბინაო მასალის საკითხიც მწვავეთ სტვას. ბაზარზე საბინო მასალა გაცილებით ნაკლებია

და ფასები კი დიდი. საბინო მასალას შეძლებული უფრო იძენენ. ბინის საკითხი უფრო ცუდ მდგომარეობაშია. აქამდე ქალაქი ერთ უმადურ საშუალებას ხმარობდა: რეკვიზიცია, რომელიც მცხოვრებთ ავიწროვებდა, მიხანს ნახევრათაც ვერ აღწევდა, რადგან ბოლოს და ბოლოს ბინებში ზედმეტი მოტივება არ შეიძლება. გაკარგებას განიკვიან წიროთ ისეთი ელემენტები, რომელიც ფიზიკურ, თუ ინტელექტურ შრომას აწარმოებენ. რეკვიზიცია წინამდებე მიხანს კი აღწევს. რეკვიზიცია და ბინების ჩამორთმევის შიშით სახლის პატრონები, არამც თუ ახალ სახლებს არ აშენებენ, არამედ ძველებს შეკეთებულად თავს არ იწუხებენ. თუ ასე გაგრძელდა, რამდენიმე წლის შემდეგ სახლებში ცხოვრება შეუძლებელი იქნება და დაინგრევა. ყველა ამის გამო საჭიროა ცოტათ თუ ბევრათ რადიკალური ზომების მიღება. საქაროა ის უცხოელები, რომელნიც აქ არაფერს აკეთებენ, გადასახლებულ იქნენ, ეს დიდ შეღავათს მოგვცემს, როგორც სურსათის ხშირით ისე ბინების განთავსებულებით. ასეთი ელემენტები რომ მხოლოდ 50,000 იყოს და თითოზე ნახევარი ოთახი ვინაგარიშოთ, მათი გადასახლების შემდეგ 25 ათასი ოთახი მაინც განთავსებულდება. ამის შესახებ უმადგომლობა უნდა აღდგათ მთავრობის წინაშე, რომ ეს ზედმეტი საქმის არ მკონე ელემენტები გადასახლებულ იქნენ ქალაქიდან და ამის გარდა აიკრძალოს ასეთი ელემენტების შემოვება. შეიქლება იფიქრონ, რომ ამ გაძევების დროს ბოროტ მოქმედებას ქონდეს ადგილი, მაგრამ ამ საქმის მივადლობთ რჩეულ პირებს, ვგონებ, რომ თუ ხმოსნები და რჩეული მოსამსახურენი დავგებნარბიან, საკონტროლო სამსახურს მაინც გასწევენ საქმე წესიერათ წავა. ამის გარდა უმადგომლობა უნდა აღდგათ მთავრობის წინაშე, რომ სოფლებიდან ჩამოსულებიც ნუ დარჩებიან აქ. იმ სახლის პატრონების მიმართ, ვინც ასეთებს დამალავენ მკაცრ ზომებს მივმართავთ. ამ საქმისთვის ქალაქის გამგეობას ნება უნდა მიეცეს დახარჯოს არა უმეტეს 20—25 ათასი მანეთისა.

ხმ. 6. გოთუა (ერ. დემ.). ასეთი წინადადება ერთი წლით ადრე რომ წარმოგედგინათ ბევრი ხელათი ასცდებოდა ტფილისს. ეს სამართლიანი საშუალება აუცილებელია; მართალია იგი არ შეესაბამება ჩვენ ტრადიციულ სტუმართ მოყვარეობას. ეგროპიაში, მაგალითათ ისეთი თავისუფალ ქვეყნებშიც, როგორცაა საფრანგეთი და შვეიცარია უნებართვით ქალაქში ვერავინ შევა, აქ კი სულ სხვაა. ქალაქში 100 ათასზე მეტი უქმი მხოლოდ მკამელი სულია. სხვა დროს, მშვიდობიან პირობებში ეს სასარგებლოც იქნებოდა ეკონომიკრათ, რადგან ისინი ფულს შემოზიდვენ, მაგალითათ შვეიცარიაში ამხე აყარებენ იმედებს, მაგრამ დღეს, როცა ყოველი ლუკმა უნდა დათვალოს, ეს მოვლენა მიუღებელია. თუ ყურადღება არ მივაქციეთ, დიდი საფრთხე მოგველის. უსაქმურ უცხოელთა გადასახლება—არის ისეთი ზომა, რომელიც მტრობის შედეგი არ არის, პოლიტიკურ რათაც საქაროა ამ ელემენტების მოშორება. ტფილისი ისეთი ცენტრია მთელი წინა აზრისა, რომ თუ აქ იწევა მდგომარეობა, არეულება სხვაგანაც მოედება. პროვინციებში გამოსვლების არ უნდა გვეშინოდეს, თუ აქ მიწყნარება. თუ ტფილისს ზედმეტი მკამელი მოაკლდა სურსათი გავვწყვიტება, მხოლოდ ვშობ, რომ ეს ვერ იქნება სისრულეში მოყვანილი, რადგან წინადაც ყოფილა ასე, ლმობიერებას იჩენდენ ხოლმე და სისრულეში ვერ მოყვდოთ. 25 ათასი მან. საკაო არ არის.

ხმ. მზარეული. წინადადება იძლევა, რომ იმ ორგანოში, რომელსაც მინდობილი იქნება ამ საქმის გადართა, უმკველათ დაშვებულ იქნენ სახლის მეპატრონეთა წარმომადგენლები; ეს ძალიან ძნელია მაშინ, როდესაც ადგილობრივ მცედრ მცხოვრებლებსაც არ ყოფნით სურსათი, ჩვენ ვასაზროვებთ ისეთ უცხო ელემენტებს, რომელნიც ორგანიზლათ არ არიან მიხებული ჩვენ ქვეყნაზე, ჩვენი ქვეყნადრონი არ არიან და გარკვეული პროდუქცია არა აქვთ და თუ აქ ცხოვრობენ იმით, რომ აქ ცხოვრება უმჯობესია; ზოგიც უცხო სახელმწიფოს სამსახურში და იქ მონაგვებ ყოფილი აქ მიხებენ აკვეცილ და სურსათს სკემენ. ამით არავითარი კავშირი არა აქვთ სახელმწიფოსა და ქალაქთან. მათი რიცხვი ძალიან დიდია. დღეს სულ ცოტა ასეთი ზედმეტ მკამელი ქალაქში 100,000 ზე მეტი მოიპოვება. სულზე ნახევარი გირვანქა პური რომ ვინაგარიშოთ, მოვა 500 ფუთი დღეში. ეს უცხო ელემენტები შემდეგ ხალხი და დიდ ფასებშიც შეუძლია სურსათის შექნა. საბინაო მასალის საკითხიც მწვავეთ სტვას. ბაზარზე საბინო მასალა გაცილებით ნაკლებია

და ფასები კი დიდი. საბინო მასალას შეძლებული უფრო იძენენ. ბინის საკითხი უფრო ცუდ მდგომარეობაშია. აქამდე ქალაქი ერთ უმადურ საშუალებას ხმარობდა: რეკვიზიცია, რომელიც მცხოვრებთ ავიწროვებდა, მიხანს ნახევრათაც ვერ აღწევდა, რადგან ბოლოს და ბოლოს ბინებში ზედმეტი მოტივება არ შეიძლება. გაკარგებას განიკვიან წიროთ ისეთი ელემენტები, რომელიც ფიზიკურ, თუ ინტელექტურ შრომას აწარმოებენ. რეკვიზიცია წინამდებე მიხანს კი აღწევს. რეკვიზიცია და ბინების ჩამორთმევის შიშით სახლის პატრონები, არამც თუ ახალ სახლებს არ აშენებენ, არამედ ძველებს შეკეთებულად თავს არ იწუხებენ. თუ ასე გაგრძელდა, რამდენიმე წლის შემდეგ სახლებში ცხოვრება შეუძლებელი იქნება და დაინგრევა. ყველა ამის გამო საჭიროა ცოტათ თუ ბევრათ რადიკალური ზომების მიღება. საქაროა ის უცხოელები, რომელნიც აქ არაფერს აკეთებენ, გადასახლებულ იქნენ, ეს დიდ შეღავათს მოგვცემს, როგორც სურსათის ხშირით ისე ბინების განთავსებულებით. ასეთი ელემენტები რომ მხოლოდ 50,000 იყოს და თითოზე ნახევარი ოთახი ვინაგარიშოთ, მათი გადასახლების შემდეგ 25 ათასი ოთახი მაინც განთავსებულდება. ამის შესახებ უმადგომლობა უნდა აღდგათ მთავრობის წინაშე, რომ ეს ზედმეტი საქმის არ მკონე ელემენტები გადასახლებულ იქნენ ქალაქიდან და ამის გარდა აიკრძალოს ასეთი ელემენტების შემოვება. შეიქლება იფიქრონ, რომ ამ გაძევების დროს ბოროტ მოქმედებას ქონდეს ადგილი, მაგრამ ამ საქმის მივადლობთ რჩეულ პირებს, ვგონებ, რომ თუ ხმოსნები და რჩეული მოსამსახურენი დავგებნარბიან, საკონტროლო სამსახურს მაინც გასწევენ საქმე წესიერათ წავა. ამის გარდა უმადგომლობა უნდა აღდგათ მთავრობის წინაშე, რომ სოფლებიდან ჩამოსულებიც ნუ დარჩებიან აქ. იმ სახლის პატრონების მიმართ, ვინც ასეთებს დამალავენ მკაცრ ზომებს მივმართავთ. ამ საქმისთვის ქალაქის გამგეობას ნება უნდა მიეცეს დახარჯოს არა უმეტეს 20—25 ათასი მანეთისა.

ხმ. 6. გოთუა (ერ. დემ.). ასეთი წინადადება ერთი წლით ადრე რომ წარმოგედგინათ ბევრი ხელათი ასცდებოდა ტფილისს. ეს სამართლიანი საშუალება აუცილებელია; მართალია იგი არ შეესაბამება ჩვენ ტრადიციულ სტუმართ მოყვარეობას. ეგროპიაში, მაგალითათ ისეთი თავისუფალ ქვეყნებშიც, როგორცაა საფრანგეთი და შვეიცარია უნებართვით ქალაქში ვერავინ შევა, აქ კი სულ სხვაა. ქალაქში 100 ათასზე მეტი უქმი მხოლოდ მკამელი სულია. სხვა დროს, მშვიდობიან პირობებში ეს სასარგებლოც იქნებოდა ეკონომიკრათ, რადგან ისინი ფულს შემოზიდვენ, მაგალითათ შვეიცარიაში ამხე აყარებენ იმედებს, მაგრამ დღეს, როცა ყოველი ლუკმა უნდა დათვალოს, ეს მოვლენა მიუღებელია. თუ ყურადღება არ მივაქციეთ, დიდი საფრთხე მოგველის. უსაქმურ უცხოელთა გადასახლება—არის ისეთი ზომა, რომელიც მტრობის შედეგი არ არის, პოლიტიკურ რათაც საქაროა ამ ელემენტების მოშორება. ტფილისი ისეთი ცენტრია მთელი წინა აზრისა, რომ თუ აქ იწევა მდგომარეობა, არეულება სხვაგანაც მოედება. პროვინციებში გამოსვლების არ უნდა გვეშინოდეს, თუ აქ მიწყნარება. თუ ტფილისს ზედმეტი მკამელი მოაკლდა სურსათი გავვწყვიტება, მხოლოდ ვშობ, რომ ეს ვერ იქნება სისრულეში მოყვანილი, რადგან წინადაც ყოფილა ასე, ლმობიერებას იჩენდენ ხოლმე და სისრულეში ვერ მოყვდოთ. 25 ათასი მან. საკაო არ არის.

ხმ. მზარეული. წინადადება იძლევა, რომ იმ ორგანოში, რომელსაც მინდობილი იქნება ამ საქმის გადართა, უმკველათ დაშვებულ იქნენ სახლის მეპატრონეთა წარმომადგენლები; ეს ძალიან ძნელია მაშინ, როდესაც ადგილობრივ მცედრ მცხოვრებლებსაც არ ყოფნით სურსათი, ჩვენ ვასაზროვებთ ისეთ უცხო ელემენტებს, რომელნიც ორგანიზლათ არ არიან მიხებული ჩვენ ქვეყნაზე, ჩვენი ქვეყნადრონი არ არიან და გარკვეული პროდუქცია არა აქვთ და თუ აქ ცხოვრობენ იმით, რომ აქ ცხოვრება უმჯობესია; ზოგიც უცხო სახელმწიფოს სამსახურში და იქ მონაგვებ ყოფილი აქ მიხებენ აკვეცილ და სურსათს სკემენ. ამით არავითარი კავშირი არა აქვთ სახელმწიფოსა და ქალაქთან. მათი რიცხვი ძალიან დიდია. დღეს სულ ცოტა ასეთი ზედმეტ მკამელი ქალაქში 100,000 ზე მეტი მოიპოვება. სულზე ნახევარი გირვანქა პური რომ ვინაგარიშოთ, მოვა 500 ფუთი დღეში. ეს უცხო ელემენტები შემდეგ ხალხი და დიდ ფასებშიც შეუძლია სურსათის შექნა. საბინაო მასალის საკითხიც მწვავეთ სტვას. ბაზარზე საბინო მასალა გაცილებით ნაკლებია

მეუბნელოვით გამოწვეული ნათესავის გაფართოებისათვის ზომების მიღება

(მიწათ-მომწელების ხაზინა-სახელმწიფო)

ამგვარად შემოდგომის პური გავრცელებულია მხოლოდ მთა-გორიან და მალობ ადგილებზე, განსაკუთრებით ქუთაისის გუბერნიის ჩრდილოეთ და აღმოსავლეთ ნაწილებში. ქერი უმთავრესად ითესება მთის კალთებზე და მალობ ადგილებზე, რადგან ბარში ის ვერ ვარგობს. გურიის და სამეგრელოს დაბალ ადგილებში შემოდგომის ქვაფი მოჰყავთ ისე მცირე, რომ მას არსებითი მნიშვნელობა არა აქვს მცხოვრებთა საზრდოებისთვის.

ცდამ და დაკვირვებამ დაგვიჩვენა, რომ საზოგადოთ უნდა ვერიდებოდეთ ნესტიანი და უნაყოფო ნიადაგზე (ეწერი) პურის დათესვას; საუკეთესო მოსავალს იძლევა მხოლოდ ნოყიერი, მოშაო და ფხვიერი ნიადაგი, ბარში კი მჩატე და ლამიანი ნიადაგი.

ქუთაისის საცდელ მინდორზე (ქუთაისის მიდამოებში და სოფ. კულაშში) მოხდენილ ცდამ დაგვარწმუნა, რომ შემოტანილი პურის უმეტეს ნაწილს ძლიერ ეკიდება ჯანგი და უფრო სიმელო არის ადგილობრივი ჯიშის თესვებზე, სახელმძღვანელო შეაგულ გუბერნიაში გავრცელებულ წვირილ პური. აგრეთვე კარგ მოსავალს იძლევა ქართლში, კახეთში და რაჭის მაზრაში გავრცელებული თავთუხე; ყუბანის ჯიშებიდან კი შემოდგომის პური ბანაჯა და გაზაფხულის—კუბანკა. სოხუმის ოლქში სიმინდს უკავია 98%, მთელი სათესი ადგილებისა და თავთავიან პურის თესვას მიხედვეთ იქ მხოლოდ მოსული სხვა და სხვა გვარი მოსახლები. 1918 წელში სასურსათო კრიზისის შესამაშებლათ მცხოვრებლებს დაერიგა გამოიყენებოდა შემოდგომის (ბანაჯა) და გაზაფხულის (წარილვა) პურის თესვა 15000 ფუთი, რომლებმაც, როგორც ამოწმებს ოლქის ყოფილი საეროზო აგრონომი პრიმაკი, მოიჭანა მშენიერი მოსავალი (150—2

უნეტებში არ მოიპოვებინა ეს საჭირო იარაღები. სათესლე მასალა უნდა განაწილდეს შემდეგი წესით: უწყვეტ რაიონებში უნდა იგზავნებოდეს უწყვეტ რაიონებშივე აღებული თესლი, მალა ადგილებში უნდა გაიგზავნოს შესაფერის რაიონებში მოკარგული თესლი და მთავარი ადგილებში კა (ახალქალაქის მაზრა მთიანი ოსეთი და სხვა) გაზაფხულის პურის თესლი სუბუმის და გომის რაიონებში.

3. მიღებულ იქნას ზომა, რომ ბლომად დაითესოს სიმინდი დასვენებულ ადგილებზე და ამისთვის მიეცეს მცხოვრებთ საჭირო თესლი.

4. ფართო უნდა დაცემდეს სამეურნეო იარაღების განოყენების და სარგებლობის საქმე, რისთვისაც საჭიროა მოეწყოს ორგანიზაცია გუბერნიის ნაწილების ადგილობრივ გასაქმებულ და იარაღების შესაკეთებლად. ამისთვის საჭიროა მიეცეს ხოლმე სოფლის მკვლევარ რკინეულობა ერობების საშუალებით.

აგრეთვე ვალდებული უნდა ედგინოს, რომ რესპუბლიკის საზღვარ-გარე არ გაიტანონ ხორბალი რისთვისაც საჭიროა რესპუბლიკის საზღვრების დაცვა.

რკინის გზებს უნდა დაევალოს სათესლე მასალის ჩქარი გადატან-გადმოტანა, რომ თავის დროზე მიეწვდინოს ის დანიშნულ ადგილებს.

მთავრობის და ერობების მიერ მიღებული ზომები მცხოვრებლებს დაწვრილებით ეცნობება როგორც ბეჭდით აგრეთვე სიტყვით (გაზეთი, პლაკატები და სხვა).

რადგან ჩვენ ერობებს არა ჰყავს სამყოფი აგრონომიული პერსონალი, ამიტომ საჭიროა რომ დროებით გაგზავნილი იქნენ ხოლმე ამ მიზნისთვის სასოფლო მეურნეობის და სხვა დაწესებულებების აგრონომები და სპეციალისტები. მოსალაგონი უბედურობასთან ბრძოლა შეადგენს მთავარ საზრუნავ სავანს, რისთვისაც საჭიროა მთელი ძალების და საშუალებების მომილიზაცია.

უცხოეთი

(საქ. დეპ. საგ.)

ცნობები ამერიკიდან. (ლიონის რადიო სადგური.)

ის ოპორტუნა, რომელსაც იწვევს გენ. პარზორდის კომისიის წარდგინება, ოსმალეთში გამოწვეულია უმთავრესად ამერიკელთა ევროპის საქმეებში ჩათრევის შიშით და არა საქმის სიმძიმით, ვინაიდან ეს სიმძიმე არც იმდენად დიდია ამერიკელთათვის. ოტომანის სამეფოს ყველა ეროვნება სიამოვნებით ეგებება ამერიკელებს იმ რწმენით, რომ ამერიკის კანტონალს თან მოაქვს მთელი ქვეყნის კეთილ დღეობა. ამერიკის მისიის მოქმედება ოსმალეთში ხშირად უსაფუძლოთ აქტივებენ: მას აკუთვნებენ წხოვად წესიერების და მყარებას, ყაჩაღობასთან ბრძოლას და შემდეგ უანდარბერის მოწყობას.

ბუდაპეშტიდან იუწყებიან, რომ ამერიკის ბავშვთა გამოკვების კომისია საქმეს შეუდგა. დიდიწყო თავისი მოქმედება 15 გოპირალელებში და 27 სხვა დაწესებულებებში. მოწაფეთა საექიმო განიჯვის შემდეგ კომისია შეუდგება ბავშვებისთვის საქმლის დარიგებას საზოგადოების სკოლებში.

ბრესტიდან გაგზავნილი მთავარმა შტაბმა და 35 ქვეითმა პოლკმა რეინის ნაპირს მიადრწია.

პარიზში დარჩენილ საზავო კონფერენციის წევრებს კიდევ ბევრი საქმე აქვს გერმანიის მიერ საზავო ხელშეკრულების აუსრულებლობის გამო. ეს საქმეები არ შეიძლება გადატანილი იქნეს გარეშე საქმეთა სამინისტროში. მრავალი საქმე, რომელსაც უმალდეს საბჭოში კამათი გამოიწვია გადაცემა სხვა და სხვა სამინისტროებს. უნდა იმედი ვიქონიოთ, რომ საღვთო საკითხს ფიქსირებულ და აღრიცხვებზე უმალდეს საბჭო გადაწყვეტს. ტიტონი ამ უმალ ავით არის, მაგრამ იტალიის დელეგაციის სხვა წევრები დანარჩენ დელეგაციებთან ერთად თათბირობენ.

ამერიკული ცნობა.

ეხლა, როგორც ჩანს, თითქმის ყველა იმ აზრისაა, რომ უმალდეს საბჭოს თავისი საქმეების დასრულება არ შეუძლია თუ რუსეთის და ოსმალეთის საკითხებს არ გადასწყვეტს. პოლიტიკური მდგომარეობა საშუალებას არ აძლევს ერთი მეორეს მოქმედებებს ი სახელმწიფოებს ახლავ დიდიწყო ოსმალეთის დაწესებულება და ამის გამო თითქმის გადაწყვეტილათ მიაჩნიათ განსაკუთრებული კონფერენციის მოწვევა ოსმალეთის საკითხის სა-

ბლომად გამოსარკვევით. ბულგარეთის ხელშეკრულებას, უთუოდ რამდენიმე დღის შემდეგ მოაწერენ ხელს და თუ ევროპის სახელმწიფოები შეთანხმდებიან რუმინის საქმეებში, მაშინ რომელსი საბჭო ახლო მომავლში იცნობს უნეტრეთის მთავრობას და ხელშეკრულებას დასდებს მასთან. მიუხედავად იმისა, დასრულება თუ არა ბალკანეთზე უთანხმოება, საზავო კონფერენცია თავის საქმეებს დაასრულებს არა უგვიანეს 1 იანვრისა. ამერიკის დელეგაცია დაბრუნდება შინ და მოკავშირეთა შორის შეამავლის როლს თავს დაანებებს. მოკავშირეებმა ღირსეულად ვერ დაიფასეს ამერიკის შრომა და შეერთებული შტატების უადგილო კრიტიკით თავისი მიზნების მიღწევას ცდილობდნენ. ამერიკის დელეგაცია ყველაფერს 1 იანვრამდე ჩაბარებს, და ამერიკის დელეგატები სამშობლოში დაბრუნდებიან. სეკრეტარი გრიუ და სმოლი პარიზშივე დარჩებიან, რათა შეთანხმების კონსიაში ამერიკის წარმომადგენელ უელსთან ერთად იწუშონ, რასაკვირველია, თუ ამერიკა ამაზე დათანხმდება.

პორტუგალიის მისია იუწყება, რომ 200,000 ჯარში გაწვეულ კაცისაგან პორტუგალიამ უზო უკვალოდ დაჰკარგა 8,387 კაცი.

მჭირნავეები ჰუელ და ბენუე ამ უმალ მცირე აზიაში იმყოფებიან. მათ სურთ მიადრწიონ ინდოეთს და ავსტრალიას. ევროპა მათ 29 ოქტ. დასტოვებს და კონიაში მოვიდენ (მცირე აზიაში). საიდანაც ცნობა გამოგზავნიეს.

ტუნისიდან მოსული ცნობით, მე 4 ნომერი გიდროპლან სენ რაფელიდან გამოფრინდა კახანდლანში. მანქანის გაფუჭების გამო ის ძიულბული შეიქნა სან-სებასტანთან წყალზე დაშვებულიყო.

შვეიცარიაში „რევოლიუციის დღე“, რომელიც სოციალისტებმა 7 ნოემბრისთვის დაინიშნეს მშვიდობიანათ ჩაიარა. პოლიციას მიტინგებისთვის ხელი არ შეუშლია და არც დაუპატიმრებია ვინმე.

ფრანგული პრესა.

ამერიკის მთავრობამ ბრძანება გასცა და აპატირონ და ამერიკიდან გააძევენ 200 ბოლშევიკი.

იტალიური პრესა.

გამარჯვების წლის თავი დიდის ზემოთ იდღესასწაულეს პრაგაში. მოხდა მანიფესტაციები ნიშნად ჩეხო სლოვაკების და იტალიის არმიის ღრმა პატივისცემისა.

ლუკატის საპასუხით, კლემანსომ გაგზავნა სტატისტიკური ცნობები ოპის შესახებ და თან სწერ, რომ ორივე მხარის კავშირი აუცილებელია და ის ყოველგვარ ზომეს მიიღებს, რომ ეს კავშირი განამტკიცოს.

რომაში გაიხატება კომერციული მეცნიერების საერთაშორისო ინსტიტუტი.

ტრიესტ ვენას შორის პირდაპირი დეპეშითა მიმოსვლა დაიწყო.

გერმანული პრესა.

ელზას ლორენის საკითხი ვერ გადასწყვეტეს პარიზის ძალა უფლებების პოლტიკით. საქმის მომავალი ფიქსირდება დაგვიანებულ, რომ „განთავისუფლებული“ ელზას ლორენის მცხოვრებნი ფრანგები არ არიან.

ბერლინის გაზეთები 9 ნოემბ. თარიღით რევოლუციის წლის თავს იხილავენ სხვა და სხვა პარტიის თვალსაზრისით. „ფორვერტს“-ი კანკლურ ბაუერის სიტყვას ბეჭდავ: 9 ნოემბრიდან ამბობს, ბაუერი, გერმანიის რესპუბლიკა მტკიცეთ სცდილობს დაამყაროს დემოკრატიული დაწესებულებები, მოკავშირეები კი მას ძალას ატანენ რათა გერმანიაში საბოლოო დემოკრატიზაცია არ მოხდეს, რითაც აძლიერებენ რეპუბლიკის ელემენტებს. ბაუერის სიტყვით დადი დაბრკოლებანი ელოდება მთავრობას თავის იდეალების ცხოვრებაში გატარების დროს და პოლიტიკურ მისწრაფებებს ხელს უშლის. ბაუერი ლაბარაკობს იმ საზღვარ ინსინუაციებზე, რომელსაც მემარჯვენეები ავრცელებენ მათთვის პარტიების შესახებ. ერთი მხრით ეს ძველი რეჟიმის მემკვიდრეობაა, ხოლო მეორე მხრით გამოწვეულია ზავის სიმძიმით, რომელიც მოკავშირეებმა გერმანიის თავს მოახკიეს. თუ იმ ძალებს, რომელიც იბრძვის გერმანიის დემოკრატიისთვის დაუდგა ნამდვილი გამარჯვების დრო, დემოკრატიული წეს-წყობილება შეიძლება საუბუნოდ უზუნველყოფილი იქნეს. დღიდან დემოკრატიული რესპუბლიკის დაარსების მტრები ყოველგვარ ჩვენ სასარგებლო შედეგს ხელს უშლიდენ.

მილიციები.

სისხლ. სამ. მილიციამ გამოარკვია, რომ უცნობი თათარი, მოკლული, ხაზინის ქ. აბანოში, აღმოჩნდა ქ. ერევანის მცხოვრები კოჯაევი მამედ ჯაფარ მაშადი-მამედ ოლიო, 30 წლ. ვაჭარი, რომელიც ცხოვრობდა სისხლ. შენივიაში, პოხან. პრეს. მკვლელო კი ქ. ერევანის მცხოვრები ჯალალ-გუსეინ-ოღლო, 33 წლ., რომელიც ჩამოვიდა და მოკლულთან დაბინავდა. პირველია მიაბარა შესანახათ სასტუმროს პატრონს 34,000 მ. ხელწერილით, რის შემდეგ ისინი წავიდნენ აღნიშნულ აბანოში და დაიპირეს ნომერი. ერთი საათის შემდეგ ერთი მთვანი ნომრიდან გამოვიდა და წავიდა, მეორე კი ყელ გამოჭრილი აღმოჩნდა. მკვლელს წაიღია მოკლულის ხელწერილი და წარუდგენია სასტუმროს პატრონისთვის ვი თომდა მოკლულის მინდობილობით და დამალულა. მკვლელს წაუღია მოკლულის პასპორტიც.

ქალაქის თავს ეცნობა, რომ როგორც უფროსი აგრეთვე უმცროსი მილიციელები სასტიკ ზომებს ხმარობენ იმ დაპატიმრებულ პირთა წინააღმდეგ, რომელთაც ესა თუ ის დაწავაზული ბრალდება. თვით მილიციის უფროსს ეს არ შეუწინავეია, მაგრამ თუ მართლა აქვს ასეთ მოვლენას ადგილი, ის უკანონოთ სცნობს და კათეგორიულად მოითხოვს მილიციონერებისგან, არ ექნეს ადგილი ასეთ შემთხვევას; და თუ ვინმე იქნება შემჩნეული და პატიმრებული ცეპაში, გარდა იმისა, რომ სასახურიდან იქნება დათხოვნილი სისხლ. მიეცეს სასხლ. დებ. მე-345 მუხ. ძალით.

გ ა ნ ა მ ა დ ე ბ ა ნ ი

ვარლამ სოფრომის ძე მიმინაშვილი აცხადებს, რომ მან დაჰკარგა პასპორტი № 167, რომელიც გაუქმებულათ ჩაითვალოს. 96 3-2

ალექსანდრე ბიტაროვი აცხადებს, რომ მან დაჰკარგა პასპორტი, მიღებული ალაგირის სამხარეთელოდან. პასპორტი გაუქმებულათ ჩაითვალოს. 97 3-2

პოლკოვნიკი საგინოვი აცხადებს, რომ მას ყაჩაღებმა წაართვეს სახაზინო საღვრბო ბუქელი წარწერით (სამ. ნაწ. გამგე მე 6 დარ. სწ. რ.) ბეჭდით გაუქმებულათ ითვლებს. 82 3-3

გიორგი გრიგორის ძე კუჭანაშვილი აცხადებს, რომ მან დაჰკარგა სახეიდრო ბეგრიდან განთავისუფლების მოწმობა, მიღებული ტფილისის სამხედრო უფროსისგან და მტრეიკული მოწმობა ბილეთული სოფ. მარტყოფის ეკლესიიდან. საბუთები გაუქმებულათ ითვლებს. 94 3-2

ქარაული სახელმწიფო უნივერსიტეტის სექციონი ფ. კულტურის სტუდენტი ქეთევან გარეინიშვილის ასული აცხადებს, რომ მან დაჰკარგა 1 ლ და 2- სემესტრის სალექციო წიგნაკი № 360 აღებული უნივერსიტეტის კანცელარიიდან. ნაოჭელს სთხოვენ გაუგზავნოს შემდეგი მისამართით: კობიის ქუჩა № 8 ბინა გარსევანიშვილისა. 86 3-2

ვექილობა მიცემული პარული ეივანეს ძე მსაგულიანცის მიერ არშაკ ნერსისის ძე გაგრამანიანცის ზე, დამტკიცებული ტფილისის ნოტარიუსის მიტკევიჩის მიერ რეგისტრირით № 3871 ივლისის 18 1919 წ. გაუქმებულათ ჩაითვალოს. 92 3-2

სტეფანე მიხეილის ძე ტორიკაშვილი აცხადებს, რომ მან დაჰკარგა უფადო პასპორტი და № 87 საზღვარ გარეთ წასვლის ნებართვა, მიღებული ტფილ. ქალ. მილიციიდან 1919 წ. ივლისის 5 ს. 83 3-3

გიორგი სიმონის ძე ლლონტი აცხადებს, რომ მან დაჰკარგა შ. ნაგან სემეითი სამინისტროდ მიღებული რევოლუციის ტარების მოწმობა, და მოწმობა მიღებული ტფილ. სამოქ. სადგ. კომიტეტიდან. მპოვნელს სთხოვს დაუბრუნოს მოწმობები შემდეგი მისამართით: ტფილ. საქ. სადგ. გიორგი ლლონტის, წინააღმდეგ შემთხვევაში გაუქმებულათ ითვლება. 85 3-2

დაკარგულია ერთ წლიანი სახეიდრო ბეგრიდან განთავისუფლების მოწმობა, აღებული ქუთაისის სამხედრო უფროსის კანცელარიიდან გრიგოლი ირაკლის ძე ბაქურაძეს მიერ. მოწმობა გაუქმებულათ ჩაითვალოს. 87 3-2

პავლე ასლანის ძე შეეცანად აცხადებს რომ მან დაჰკარგა რევოლუციური „ნოტარიუს“ (და თათრულ „კარანის“) ტარების ნებართვა № 12788 №-ით, მოკლული მანქანის საქმეში სამინისტროსაგან ამა წლის 7 აგვისტოს თარიღით, რომელიც გაუქმებულათ ითვლება. 3-1

1918 წ. მაისის 16-ს ტფილისის ოლქის სამ. უფროსმა ნოტარიუსმა დამტკიცა ნასყიდობის სიგელი, რომლითაც მოქ. დავით გიორგისძე გაგლოცა 110.000 მ. მიჰყდა მოქ. ალექსანდრე მაგაკის ძე მაგაკოს მიწის 3 ნაჭერი შეერთებული ერთად, საერთო ზომით 191,38 კვ. ს., მდებარე ქ. ტფილისის მე-9 უბ. თუ მანიშვილის მეორე ქ. და მიწკაცევის ქ., ქალაქ. № 330.

გადახდილია: საქტო 3 მ., განცხ. 1 მ. 50 კ. გადასაწ. 1 მ. 80 კ., სიმტკიცის 5280 მ. მთავარი ამონაწერი 660 მ. ღირებულების საღვრბო ქალაქზე მიცემულია. 325

ტფილ. ოლქ. სამ. პირველი სამოქ. განყოფილება 1914 წ. ივნისის 2 ს. კანონის მე 301 და 309 მუხ. ძალით ამით აცხადებს, რომ სერგი ეივანის ძე კლიმენკო, რომლის საცხოვრებელი ადგილი სასამართლომ არ იცის, ვალდებულია ავერიან გრიგოლის ძე როგვიანცის თხოვნის გამო, რომელსაც მას მისცა 1613 მ. 63 კ. გირავნობის ფორცლის დასაფარავათ, რომელიც დამტკიცებულია ტფილ. ოლქ. სამსამ. უფროსი ნოტარ. მიერ 1900 წ. 12 ივლ., რეგისტრ. № 1782, განაცხადის ამ სასამართლოს კანცელარიაში ოთხი თვის ვადაში ამ განცხადებს დაბეჭდვიდან გაზ. „საქართ. რესპ.“, მ-სი საცხოვრებელი ადგილი ქ. ტფილისში ან მიუთითოს იქ მცხოვრებს პირზე, რომელიც მის მაგიერ მიღებს სასამართლოდ მოსულ ქალაქებს, წინააღმდეგ შემთხვევაში დაინიშნება სსდმ და დადგენილი იქნება დაუსრულებელი გადაწყვეტილება. 095 1-1

სუფსის უზნის მომრიგებელი მოსამართლე ოზურგეთის მაზრისა, ქუთაისის გუბერნიისა, 25 ოქტომბრის 1919 წ. დადგენილების თანახმად და ძალისა გამო 846, 847, 848 და 851 მუხ. სისხლ. სამართ. საქ. წარ. წესდ., ეძებს მცხოვრებს ს. ქუჩაყვიტოში, ოზურგეთის მაზრისა პეტრე ნიკოლოზის ძე ქყონიას, რომელსაც წარადგება თეიშუაზ ტულუშის წისქვილიდან ფეკელის მონარგა, ბრალდებულის ნიშნები: 18 წლის, ტანთ მალაღ და წვრილი, პირზე ნაყავილევი და ცხვირი გრძელი. ყველა ვინც იცის სად იმყოფება ბრალდებული ქყონია, ვალდებულია აცნობოს მომრიგებელ მოსამართლეს დაწესებულებანი, რომელთა განკარგულებაში აღმოჩნდება ბრალდებულის ქონება, ვალდებული არიან დაუყონებლივ შეიტანონ საოპიკუნო სამამოთველოში. 26 1-1

1918 წ. მარტის 16-ს ტფილისის ოლქ. სამსამ. უფროსმა ნოტარიუსმა დამტკიცა ნასყიდობის სიგელი, რომლითაც მოქ. ელისაბედ ვეტის ასულმა ტერალექსანდროვამ 11041 მ. მიჰყდა მოქ. ოსებ ოვანესის ძე მინდალოვს მიწის ნაჭერი, ზომით 100 კვ. ს., მდებარე ქ. ტფილისის მე-8 უბ. ლახარეის და კარაკლისის ქ. კუხუხუში, ქალ. 729.

გადახდილია: საქტო 3 მ., განცხადების 1 მ. 50 კ., გადასაწ. 1 მ. 20 კ., სიმტკიცის 416 მ. 6 კ. მთავარი ამონაწერი 55 მ. ღირებულების საღვრბო ქალაქზე მიცემულია. 326

1918 წ. მარტის 13 ს ტფილისის ოლქ. სამსამ. უფროსმა ნოტარიუსმა დამტკიცა ნასყიდობის სიგელი, რომლითაც ივანე იავორის ძე ისაროვა 250 მ. მიჰყდა ივანე ბეგანის ძე ხუხუნას მიწის ნაჭერი, ზომით 13, 12 კვ. ს., მდებარე ქ. ტფილ. 1 უბ. ქალ. № 1161.

გადახდილია: საქტო 3 მ., განცხ. 1მ. 50 კ., გადასაწ.-6 კ. სიმტკიცის 10 მ. მთავარი ამონაწერი 1 მ. 50 კ. ღირებულების საღვრბო ქალაქზე მიცემულია. 326

დაკარგულია მოწმობა № 96 შალვა ზაალის ძე ვარსამაშვილის სახელზე, მიღებული ტფილისის პოლიტეხნიკუმის ინსტიტუტიდან. მოწმობა გაუქმებულათ ითვლება. 100 3-1

გიორგი ლუკას ძე მოველიძე აცხადებს, რომ მან დაჰკარგა პასპორტი, აღებული ტფილისის ყოფილ პოლიციის კანცელარიიდან. პასპორტი გაუქმებულათ ჩაითვალოს. 98 3-1